wer kto	1.p. **Wer** ist das?	Kto je to?		
	2.p. **Wessen** Auto ist das?	Čie je to auto?	*Po **wessen** je podst. m. bez člena.*	
	3.p. **Wem** gehört es?	Komu to patrí?		
	4.p. **Wen** siehst du?	Koho vidíš?		
was čo	1.p. **Was** ist das?	Čo je to?	*Používa sa len 1. a 4. pád.*	
	4.p. **Was** siehst du?	Čo vidíš?		

was für ein(e) aký,-á,-é Pýtame sa na vlastnosti osôb alebo vecí. Skloňuje sa len člen. **Was für ein** Kleid soll ich kaufen? Aké šaty (si) mám kúpiť?
V mn. čísle a pred látkovými príp. abstraktnými podst. menami má tvar **was für.**

welcher,-e,-es ktorý,-á,-é Pýtame sa na konkrétne osoby alebo veci, alebo vyberáme zo súboru osôb alebo vecí. Skloňuje sa ako určitý člen. **Welches** Kleid soll ich kaufen? Ktoré šaty (si) mám kúpiť?

wie aký,-á,-é Pýtame sa na príd. meno v prísudku. **Wie** ist das Buch? Aká je to kniha?

Vzťažné - používajú sa zámená **der, die, das** *(menej* **welcher, welche, welches***)* a **wer, was.**

	m.r.	*ž.r.*	*str.r.*	*mn.č.*	*m.r.*	*ž.r.*	*str.r.*	*mn. č.*		
1.	der	die	das	die	welcher	welche	welches	welche	wer	was
2.	**dessen**	**deren**	**dessen**	**deren**	**dessen**	**deren**	**dessen**	**deren**	wessen	-
3.	dem	der	dem	**denen**	welchem	welcher	welchem	welchen	wem	-
4.	den	die	das	die	welchen	welche	welches	welche	wen	was

Neurčité a záporné

jemand niekto skloňuje sa: 1.p. jemand 2.p. -es 3.p. -(em) 4.p. -(en)
niemand nikto skloňuje sa ako jemand " " "
jeder,-e,-es / alle každý / všetci; **mancher,-e,-s / manche** niektorý, mnohý / mnohí skloňujú sa ako urč. čl.; použitie i samostatne **mancher** hocikto, **manches** hocičo; **alles** všetko
man človek, ľudia vyjadruje neurč. podmet *(pozri* SKLADBU*)* a vyskytuje sa len v 1.páde, v 3.p. sa používa **einem**, v 4.p. **einen** (2.p. sa nepoužíva) Man spricht hier deutsch. Tu sa hovorí nemecky.
es ono (len 1.p., za zámenom **das**), *pozri* SKLADBU; **etwas** niečo; **nichts** nič (len 1. a 4.p.)
kein žiadny, nijaký v jedn.čísle ako neurčitý člen, v mn.č. ako určitý člen
irgend- vyjadruje neurčitosť: **(irgend)was** niečo, čosi; **irgendwo** niekde, kdesi; **irgendwann** niekedy
irgendwer ktosi; **(irgend)jemand** niekto Er hat da irgendetwas falsch verstanden. Niečomu tu zle rozumel.

PRÍSLOVKY *ADVERBIEN*

Stupňovanie - *2.stupeň* -er ako pri prídavných menách, *3.stupeň* am + -sten

pravidelné

1.stupeň	*2.stupeň*	*3.stupeň*
kurz krátko	kürzer	am kürzesten

2.st. **a,o,u** *sa pri jednoslab. väčšinou prehlasuje*
Porovnanie: Er ist schneller gefahren als du. Ich bin von uns allen am schnellsten gefahren.
V 3.st. sú i tvary na -ens alebo -ens (bližšie určenie miery): Komm spätestens um 5 Uhr. Príď najneskôr o 5 hodine. Komm möglichst bald. Príď čo najskôr. Es ist höchst wichtig. Je to nanajvýš dôležité. Ich grüße dich herzlichst (*tiež:* **auf das / aufs** herzlichste). Zdravím ťa čo najsrdečnejšie.

nepravidelné

1.stupeň		*2.stupeň*	*3.stupeň*
bald	skoro	eher	am ehesten
		früher	am frühesten
gern	rád	lieber	am liebsten.
gut	dobre	besser	am besten
hoch	vysoko	höher	am höchsten
nah(e)	blízko	näher	am nächsten
viel	mnoho	mehr	am meisten
wenig	málo	weniger	am wenigsten

mindestens - prinajmenšom
öfters - dosť často, wenigstens - aspoň
meist, meistens - väčšinou, längst - dávno

Príslovky: miesta - da tu, sem, **dort** tam, **hier** tu, **links** vľavo, **rechts** vpravo, **unten** dole, **oben** hore, **vorn(e)** vpredu, **hinten** vzadu (**nach links** doľava, **von unten** zdola a pod.), **draußen** vonku, **weg** preč ...
smeru - *pomocou* **-wärts**: **vorwärts** dopredu, **aufwärts** nahor, **nordwärts** na sever ...
smerom k hovoriacemu: (komm) **her** sem, **herauf** nahor, **heraus** von, **herein** dovnútra ...
smerom od hovoriaceho: (geh) **hin** tam, **hinauf** nahor, **hinaus** von, **hinein** dovnútra ...
času - jetzt teraz, **immer** vždy, **neulich** nedávno, **einst** kedysi, **dann** potom, **da** tu, vtom, vtedy ...
spôsobu - also teda, **fast** skoro, **ganz** úplne, **genug** dosť, **so** tak, **sehr** veľmi, **zu** príliš ...
príčiny - darum / deshalb preto, **folglich** teda, preto, **trotzdem** napriek tomu ...
zámenné príslovky (spojenia **was / das** s väčšinou predložiek - *len pre veci*):
1. **opytovacie wo(r) + predložka** *napr.* **worauf** na čo, na čom, **wozu** k čomu a i.
2. **ukazovacie da(r) + predložka** *napr.* **davon** o tom, **dazu** k tomu, **darin** v tom a i.

Worauf wartest du? Ich warte **darauf**. Na čo čakáš? Čakám na to. Pri osobách sa používajú predložky a osobné zámená. Auf wen wartest du? Ich warte auf ihn. Na koho čakáš? Čakám na neho.
Pozn.: V nemčine sa medzi príslovky (a spojky) zaraďujú aj častice (teda, preto; konečne).

ČÍSLOVKY *NUMERALIEN*

Základné

null	fünf	zehn	fünfzehn	zwanzig	(ein) hundert
ein/e,eins	sechs	elf	sechzehn	einund-	hunderteins
zwei	sieben	zwölf	siebzehn	zwanzig	hundertdreißig
drei	acht	dreizehn	achtzehn	dreißig	achthundert
vier	neun	vierzehn	neunzehn	vierzig	(ein) tausend
hunderttausend,		eine Million eins,			eine Milliarde

Od die Million, die Milliarde ... = podstatné mená žen. rodu, mn. č. **-en**: 5 Millionen.
Dátum - Heute ist der 25. (-ste) Mai 1997 (neunzehnhundertsiebenundneunzig).
• Všetky číslice menšie ako milión sa píšu ako jedno slovo. Po neurč. číslovkách **viele, wenige, einige** a po všetkých číslovkách vyšších než **1** je podst. m. v 1. páde mn. čísla a prísudkové sloveso v mn. čísle. Zehn (Viele) **Schüler sind** hier.

Radové - skloňujú sa ako prídavné mená

r, e, s	r, e, s	r, e, s
zwei	neun	zwanzig
drei	zehn	einundzwanzig
vier	elf	dreißig
fünf	zwölf	hundert
sechs	dreizehn	hundert
sieb(en)	vierzehn	dreihundert-
		einundvierzig

erstens po prvé, zweitens po druhé; *Rudolf II. (der Zweite) - vyslovujeme s urč. čl.*
60.roky = die sechziger Jahre / die Sechzigerjahre / 60er Jahre: in den sechziger Jahren /...

Druhové - zweierlei dvojaký, dreierlei
Podielové - je zwei po dvoch, je drei
Násobné - zweifach dvojmo/-itý, zweimal dvakrát
Desatinné čísla - 2,5 zwei **Komma** fünf
Pomer - **im Verhältnis von** drei **zu** eins
v pomere tri k jednej
Zlomky - halb pol, polovičný *skl. sa ako príd.m.*
die Hälfte polovica, s Drittel tretina

2+3 = 5 zwei **plus** drei **ist/ist gleich** fünf
6−4 = 2 sechs **minus** vier **ist** zwei
2 x 4 = 8 zwei **mal** vier **ist** acht
8 : 2 = 4 acht **durch** zwei **ist** vier
$3^2 = 9$ drei **hoch** zwei **ist** neun
km^2 = **qkm = Quadratkilometer**
$\sqrt{25}$ **zweite Wurzel aus** 25
$(x+y)^n = x$ **plus** y **in Klammern hoch** n

Neurčité - andere, beide, einige, mehrere, viele, wenige - *skl. sa ako urč. člen: beide, beider, beiden, beide. Ak predchádza urč. člen, je skloňovanie ako príd. meno: die vielen / wenigen / beiden Gäste.*

Určovanie času

hod. es ist 1 Uhr / eins	es ist 10 (Minuten) vor halb 4
es ist 3 Uhr	es ist halb 4
es ist 5 nach 3	es ist 5 Minuten nach halb 4
es ist 10 nach 3	es ist 10 (Minuten) nach halb 4
es ist Viertel 4,	es ist Viertel vor 4 / drei Viertel 4
es ist Viertel nach 3	es ist 10 (Minuten) vor 4
	es ist 5 (Minuten) vor 4

Wie spät ist es? Koľko je hodín?
Um wie viel Uhr? O ktorej? Ich komme **um** acht Uhr, (**am**) Freitag, **am** Wochenende, **im** Juni, **im** Winter, jeden Tag, nächste Woche, **in** zwei Wochen. Prídem o ôsmej, v piatok, cez víkend, v júni, v zime, každý deň, budúci týždeň, o dva týždne. Er ist hier **am** achten. Je / Bude tu ôsmeho.

SLOVESA *VERBEN*

I. pomocné 1.sein - byť; *pomocná funkcia:* tvorba zlož. sloves. tvarov slovies sein, werden, bleiben a neprechodných *(nemajú predmet v 4.p., zvyčajne vyjadrujú zmenu stavu, pohyb)*; 2.haben - mať; *pomoc. funkcia:* tvorba zlož. tvarov slovies prechodných *(predmet v 4.p.)*, zvratných, spôsobových, neosobných (es regnet); 3.werden - st(áv)ať sa; *pomoc. funkcia:* vyjadrovanie zmeny stavu (dunkel werden - tmavnúť, stmievať sa), tvorenie bud. času a pasívu
spôsobové dürfen smieť, können vedieť, môcť, mögen chcieť, mať rád, müssen musieť, sollen mať *povinnosť*, wollen chcieť; udávajú postoj k deju vyjadrenému infinitívom výz. slovesa (Ich will Deutsch lernen.); tvarovo sem patrí i wissen vedieť. {*Osobitné použitie*} müssen: Eva muss zu Hause sein. Eva musí byť doma. Eva je určite doma.; sollen: Eva s zu Hause sein. Eva má byť doma. Eva je vraj doma.; mögen: Du magst Recht haben. Máš asi pravdu. wollen: Wollen Sie mich jetzt entschuldigen? Buďte taký láskavý a ospravedlňte ma. - *zdvorilostná forma*
II. slabé časovanie v pravidelných tvaroch *(porov. ďalej)*;
silné odlišnosti v tvaroch jednotlivých časov a príčastia minulého *(porov. ďalej)*;
zmiešané v min. časoch majú znaky slabých i silných slovies *(stĺpec 6)*
III. zvratné *(stĺpec 6)*

Predpony pri slovesách: neodlučiteľné (verstehen - ich verstehe); **odlučiteľné** a i. sa v hl.vete v préz. a prét. umiestňujú na koniec (abfahren - ich fahre ab), **odlučiteľné i neodluč.** *zvyčajne na rozlíšenie pôvodného a preneseného významu, napr.:* übertreten = prestúpiť *kam (odluč.)*; prestúpiť *na riadenie (neodluč.)*
Predložkové väzby slovies - časté rozdiely oproti slovenčine *(uvádzajú sa v slovníkoch)*: schreiben an + *akuzatív (4.pád)* - písať komu, hören von + *datív (3.pád)* - počuť o atď.
Časy: prézens označuje prítomnosť, často i budúcnosť; **préteritum** jednoduchý minulý čas pre minulé deje (predovšetkým pri rozprávaní) - *frekventovaný na severe*; **perfektum** zložený min.čas - *preferovaný na juhu*; **plusquamperfektum** zložený min.čas pre dej, ktorý sa odohral pred iným min.dejom alebo veľmi dávno; **futurum 1** budúce deje, úmysel, predpoklad prítomnosti; **futurum 2** deje ukončené v budúcnosti *(používa sa zriedka)*, predpoklad o minulosti. **Trpný rod (pasívum), rozkazovací spôsob, konjunktív** *(porov. ďalej)*
Príčastie prítomné: V prívlastku skloňovanie ako príd. meno. Prekladá prídavným menom, slovesným príčastím alebo prechodníkom: lesend čítajúci, čítajúc; Sie ging weinend weg. Odišla s plačom / plačúc. Spodstatnené príč. prít.: r,e Reisende cestujúci
Príčastie minulé: *slabé slovesá* (gemacht), *silné sl.* (gefahren, *väčšinou zmena kmeňovej samohlásky* finden - gefunden). Pri slovesách s odluč. predponou je ge medzi predponou a kmeňom (zumachen - zugemacht). Príčastie bez ***ge***: 1.slovesá s neodluč predponou (entschuldigt), 2.slovesá s dvoma predponami (verabschiedet), 3. slovesá na -ieren (studiert). Príč. minulé má zvyčajne trpný význam (gekauft - kúpený). Spodstatnené príč. min.: r,e Delegierte delegát /-ka; alles Vorgesehene všetko predpokladané.

I. POMOCNÉ A SPÔSOBOVÉ SLOVESÁ a sloveso **WISSEN** - nepravidelné časovanie

PRÉZENS

	sein	**haben**	**werden**	**dürfen**	**können**	**mögen**	**müssen**	**sollen**	**wollen**	**wissen**
ich		hab	werd	d rf	k nn	m g	m ss	soll	w ll	w [illegible]
du		ha	w	d rf	k nn	m g	m ss	soll	w ll	w [illegible]
er		ha	w	d rf	k nn	m g	m ss	soll	w ll	w [illegible]
wir		hab	werd	dürf	könn	mög	müss	soll	woll	wisse[illegible]
ihr		hab	werd	dürf	könn	mög	müss	soll	woll	wiss[illegible]
sie		hab	werd	dürf	könn	mög	müss	soll	woll	wisse[illegible]

Konjunktív (1)

ich	sei	habe	werde	dürfe	könne	möge	müsse	solle	wolle	wisse
du	sei(e)st	habest	werdest	dürfest	könnest	mögest	müssest	sollest	wollest	wissest
er	sei	habe	werde	dürfe	könne	möge	müsse	solle	wolle	wisse
wir	seien	haben	werden	dürfen	können	mögen	müssen	sollen	wollen	wissen
ihr	seiet	habet	werdet	dürfet	könnet	möget	müsset	sollet	wollet	wisset
sie	seien	haben	werden	dürfen	können	mögen	müssen	sollen	wollen	wissen

PRÉTERITUM *Préteritum pomocných a spôsobových slovies sa používa častejšie než perfektum*

ich	war	hatt	wurd	durft	konnt	mocht	musst	sollt	wollt	wusste
du	war	hatt	wurd	durft	konnt	mocht	musst	sollt	wollt	wusstest
er	war	hatt	wurd	durft	konnt	mocht	musst	sollt	wollt	wusste
wir	war	hatt	wurd	durft	konnt	mocht	musst	sollt	wollt	wusstet
ihr	war	hatt	wurd	durft	konnt	mocht	musst	sollt	wollt	wusstet
sie	war	hatt	wurd	durft	konnt	mocht	musst	sollt	wollt	wusstet

Konjunktív (2)

ich	wäre	hätte	würde	dürfte	könnte	möchte	müsste	sollte	wollte	wüsste
du	wärest	hättest	würdest	dürftest	könntest	möchtest	müsstest	solltest	wolltest	wüsstest
er	wäre	hätte	würde	dürfte	könnte	möchte	müsste	sollte	wollte	wüsste
wir	wären	hätten	würden	dürften	könnten	möchten	müssten	sollten	wollten	wüssten
ihr	wäret	hättet	würdet	dürftet	könntet	möchtet	müsstet	solltet	wolltet	wüsstet
sie	wären	hätten	würden	dürften	könnten	möchten	müssten	sollten	wollten	wüssten

PERFEKTUM **préz.**od **haben/sein +** ***príč. min.***

ich	sei	habe	sei
du	sei(e)st	habest	sei(e)st
er	sei *gewesen*	habe *gehabt*	sei *geworden*
wir	seien	haben	seien
ihr	seiet	habet	seiet
sie	seien	haben	seien

wissen: ich **ich** habe *gewusst*
spôsobové: ich **ich** habe *gedurft / gekonnt* (dürfen / können)
- tieto tvary len v krátkych vetách bez význ. infinitívu (Er hat es gewollt.), inak miesto príč. min. spôsobového slovesa je infinitív (Er hat es machen wollen.).

PLUSQUAMPERFEKTUM

prét. od **haben / sein +** ***príč. minulé***

Konjunktív (2)

ich	wäre	hätte	wäre
du	wär(e)st	hättest	wär(e)st
er	wäre *gewesen*	hätte *gehabt*	wäre *geworden*
wir	wären	hätten	wären
ihr	wäret	hättet	wäret
sie	wären	hätten	wären

ich **ich** hätte *gedurft / gekonnt...* (dürfen / können)
- ako v perfekte spôsobových slovies

FUTURUM 1 **werden + infinitív prít.**

Konjunktív (1)

ich	**ich** werde	
du	**du** werdest	sein
er	**er** werde	haben
wir	**wir** werden	werden
ihr	**ihr** werdet	dürfen / können ...
sie	**sie** werden	

Ich werde einen Brief schreiben. Budem písať list. Es wird schön sein. Bude pekne. Eva wird (wohl) zu Hause sein. 1. Eva bude (asi) doma. 2. Eva je asi doma.

FUTURUM 2 **werden + infinitív min.**

Konjunktív (1)

er **er** werde *gehabt* haben
gewesen / geworden sein